

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 638 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellashirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
<i>Mirxoliqova Charos Xabibullaevna</i>	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
<i>Muzafarov Muxammadali Maxsudovich</i>	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
<i>Yadgarova Surayyo</i>	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
<i>Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
<i>Yusupova Sanobar Odil qizi</i>	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
<i>Бахтияр Катибжанович Саттаров</i>	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
<i>Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова</i>	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
<i>Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова</i>	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
<i>Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева</i>	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
<i>Zuhridin Azizov</i>	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
<i>Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.</i>	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
<i>Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова</i>	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
<i>Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna</i>	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
<i>Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы</i>	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
<i>Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
<i>Botirova Jumagul Chori qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
<i>Kaypova Gulnara Muratbaevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
<i>Davletova Hamida Xasan qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura</i>	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich</i>	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
<i>Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi</i>	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich</i>	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
<i>Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi</i>	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi</i>	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
<i>Xushbokov Oybek Uralovich</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
<i>Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi</i>	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
<i>Akmalova Farida Dilmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
<i>To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
<i>Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi</i>	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'rni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
<i>Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
<i>G'ulomova Oychehra No'monjon qizi</i>	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari	321
<i>G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
<i>Iroda Isroilova</i>	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
<i>Yuldoshev Khaydarbek</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
<i>Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri	342
<i>Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna</i>	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirilish.....	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari.....	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari.....	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri.....	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков.....	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	380
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida)	385
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allanzarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari ...	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6–7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English.....	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizimli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.....	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari.....	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
<i>Ikranova Shohsanam Ravshanboy qizi</i>	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida) ..	430
<i>Samadi Nooria</i>	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
<i>Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldosheva</i>	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
<i>Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi</i>	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
<i>Ol'tiboyeva Kamola Sharofjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari ...	448
<i>Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi</i>	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
<i>Ходжанов Азиз Рахимович</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna</i>	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
<i>Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
<i>Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi</i>	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
<i>Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich</i>	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
<i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
<i>Aliyeva Odila Madamin qizi</i>	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
<i>Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
<i>Daliyeva Eliza Zokir qizi</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish.....	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari.....	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni.....	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish ...	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayeva Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari.....	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash.....	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor qizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni.....	594
<i>Xaitov Abdusolim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika – STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	

Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdaliyevich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность – метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'YIN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI O'QUVCHILAR QIZIQISHINI ANIQLASH YO'LLARI

Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Ta'lim-tarbiya nazariyasi (Boshlang'ich ta'lim) mutaxassislgi magistranti

Annotatsiya: Maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning o'quv qiziqishini aniqlashning ilmiy-metodik asoslari yoritiladi. Qiziqishning situativ va individual ko'rinishlari hamda ularning o'quv faoliyati bilan bog'liqligi pedagogik diagnostika nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. O'yinli ta'lim muhitining diagnostik salohiyati "indikator–kuzatuv–tahlil" zanjiri asosida asoslanib, tanlovli o'yinlar, syujetli-rolli o'yinlar, muammoli-kvest o'yinlar va gamifikatsiya elementlari orqali qiziqish profilini tuzish imkoniyatlari ko'rsatib beriladi. Maqolada strukturaviy kuzatuv protokoli, qiziqish indikatorlari hamda deskriptiv tahlil mexanizmlari tavsiya etiladi. Shuningdek, o'yin asosida diagnostika olib borishda uchraydigan metodik va etik xatolar tanqidiy yoritilib, ularni kamaytirish bo'yicha amaliy yechimlar beriladi. Natijada o'yin texnologiyalari faqat motivatsion vosita emas, balki o'quvchini anglash, individual ta'lim yo'nalishini belgilash va qiziqishni barqarorlashtirishga xizmat qiluvchi integrativ diagnostik mexanizm sifatida konseptuallashtiriladi.

Kalit so'zlar: o'yin texnologiyalari, boshlang'ich ta'lim, o'quv qiziqishi, pedagogik diagnostika, strukturaviy kuzatuv, gamifikatsiya, kvest, refleksiya, motivatsiya, individual ta'lim.

Abstract: The article presents the scientific and methodological foundations for identifying pupils' learning interest in primary education through the use of game-based technologies. From the perspective of pedagogical diagnostics, situational and individual forms of interest and their relationship with learning activities are analyzed. The diagnostic potential of a game-based learning environment is substantiated through the "indicator–observation–analysis" framework. The possibilities of constructing a learning interest profile through selection games, role-playing games, problem-based quest games, and gamification elements are demonstrated. The article proposes a structured observation protocol, interest indicators, and descriptive analysis mechanisms. Additionally, methodological and ethical challenges encountered in game-based diagnostics are critically examined, and practical solutions for their reduction are suggested. As a result, game technologies are conceptualized not merely as motivational tools, but as integrative diagnostic mechanisms that support understanding learners, defining individual learning pathways, and stabilizing learning interest.

Key words: game-based technologies, primary education, learning interest, pedagogical diagnostics, structured observation, gamification, quest, reflection, motivation, individualized learning.

Аннотация: В статье раскрываются научно-методические основы определения учебного интереса учащихся начального образования посредством использования игровых технологий в образовательном процессе. С позиций педагогической диагностики анализируются ситуативные и индивидуальные формы интереса, а также их взаимосвязь с учебной деятельностью. Диагностический потенциал игровой образовательной среды обосновывается на основе цепочки "индикатор – наблюдение – анализ". Показаны возможности формирования профиля учебного интереса посредством отборочных игр, сюжетно-ролевых игр, проблемно-квестовых игр и элементов геймификации. В статье предлагаются структурированный протокол наблюдения, индикаторы интереса и механизмы дескриптивного анализа. Кроме того, критически рассматриваются методические и этические ошибки, возникающие при проведении диагностики на основе игровых технологий, и предлагаются практические пути их минимизации. В результате игровые технологии концептуализируются не только как мотивационное средство, но и как интегративный диагностический механизм, способствующий пониманию обучающегося, определению индивидуальной образовательной траектории и стабилизации учебного интереса.

Ключевые слова: игровые технологии, начальное образование, учебный интерес, педагогическая диагностика, структурированное наблюдение, геймификация, квест, рефлексия, мотивация, индивидуальное обучение.

KIRISH

Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchining bilish faoliyati, motivatsiyasi hamda ijtimoiy-emosional moslashuvi shakllanadigan eng muhim davr hisoblanadi. Aynan shu davrda "qiziqish" tushunchasi oddiy yoqish-yoqmaslik darajasidan chiqib, o'quv harakati, o'zini boshqarish, bilimga ehtiyoj va o'quv topshiriqlarini ongli

bajarish bilan uzviy bog'lanadi. Qiziqishning barqarorlashuvi keyingi sinflarda fanlarga moyillik, kasbiy niyatlar va ta'lim trajektoriyasini belgilovchi omilga aylanishi mumkin. Shu sababli boshlang'ich ta'limda o'quvchilar qiziqishini erta, nozik va ishonchli aniqlash hamda uni rivojlantiruvchi pedagogik muhitni yaratish dolzarb ilmiy-amaliy muammo sifatida talqin etiladi.

Bugungi ta'lim amaliyotida o'yin texnologiyalari qiziqishni uyg'otishning "tezkor" vositasi sifatida keng qo'llanadi. Biroq ularni qiziqishni aniqlashning diagnostik vositasi sifatida ilmiy asoslangan mezonlar, indikatorlar, kuzatuv protokollari va tahlil algoritmlari bilan qo'llash masalasi ko'pincha yetarli darajada tizimlashtirilmagan.

Pedagogik-psixologik adabiyotlarda qiziqish odatda ikki yo'nalishda izohlanadi: situativ qiziqish va individual qiziqish. Boshlang'ich sinf yoshida situativ qiziqish tez-tez uchraydi, chunki u o'yin, yangilik, rag'bat va ijobiy emotsiyalar bilan kuchli qo'zg'atiladi. Biroq ta'lim natijalari nuqtayi nazaridan asosiy vazifa situativ qiziqishni individual qiziqishga aylantirish, ya'ni o'quvchining "men buni qilishni yoqtiraman" holatini "men buni o'rganishni xohlayman va buning ma'nosini tushunaman" darajasiga ko'tarishdan iborat.

O'yin texnologiyalari aynan shu o'tish jarayonini boshqarishga xizmat qilishi mumkin: ular faol ishtirokni rag'batlantiradi, xatodan qo'rqishni kamaytiradi, ijtimoiy o'zaro ta'sirni faollashtiradi hamda o'quv topshirig'ini mazmunan "his etiladigan" holga keltiradi. Shu bilan birga, o'yinlar faqat motivatsiya beruvchi vosita bo'lib qolmaydi, balki ular orqali o'quvchining qiziqish profili, afzal ko'radigan faoliyat turi, o'rganish uslubi, irodaviy sifatleri va muloqot strategiyalari haqida ham muhim ma'lumotlar olish mumkin.

Qiziqishni aniqlash jarayoni "bir martalik" so'rov yoki qisqa suhbat bilan cheklanib qolsa, natijaning tasodifiy bo'lish ehtimoli yuqori bo'ladi. Diagnostik yondashuv tizimli bo'lishi, ko'p manbali ma'lumot to'plash tamoyiliga asoslanishi, vaqt bo'yicha dinamika kuzatilishi hamda o'yin sharoitida o'quvchi xulq-atvorining barqaror indikatorlari ajratilishi lozim.

Shu ma'noda, o'yin texnologiyalarini diagnostika instrumentiga aylantirish uchun uchta asosiy shart muhim hisoblanadi:

- *birinchidan*, o'yin vazifasi o'quv maqsadiga bog'langan bo'lishi;
- *ikkinchidan*, kuzatiladigan indikatorlar oldindan aniq belgilanishi;
- *uchinchidan*, natijalarni tahlil qilish uchun mezonlar va baholash shkalasi ishlab chiqilishi.

O'yin pedagogik jarayonning shunchaki "bezagi" emas, balki maqsadli tashkil etilgan didaktik muhit bo'lishi kerak.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'yin texnologiyalari – bu ta'lim jarayonini o'yin faoliyatining didaktik imkoniyatlari asosida loyihalash, tashkil etish va boshqarishga qaratilgan pedagogik texnologiyalar majmuasidir. Ularning markazida "o'yin"ning tabiiy mexanizmlari turadi, ammo maqsad ko'ngilocharlik emas – aniq o'quv natijasini samarali shakllantirishdir.

Ilmiy nuqtayi nazardan o'yin texnologiyalari didaktik tizim sifatida quyidagi tarkibiy qismlarga ega: o'quv maqsadi, o'yin ssenariysi va qoidalari, rollar va vazifalar, material va resurslar, baholash mezonlari hamda refleksiya. Shuning uchun o'yin texnologiyasi oddiy "o'yin o'ynash" emas, balki maqsadli didaktik dizayn bo'lib, o'qituvchi tomonidan boshqariladi.

O'yin texnologiyalarining ta'limdagi ilmiy qiymati ularning psixologik-pedagogik ta'sir mexanizmlarida namoyon bo'ladi.

- *Birinchidan*, ular ichki motivatsiyani kuchaytiradi: o'quvchi vazifani "majburiyat" sifatida emas, balki "mazmunli faoliyat" sifatida qabul qiladi.
- *Ikkinchidan*, kognitiv faollikni oshiradi: muammo yechish, taqqoslash, tasniflash, tahlil qilish va xulosa chiqarish kabi aqliy amallar tabiiy ravishda ishga tushadi.
- *Uchinchidan*, ijtimoiy o'rganishni faollashtiradi: hamkorlik, muloqot, rol taqsimoti va jamoaviy qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlanadi.
- *To'rtinchidan*, xatoga munosabatni sog'lomlashtiradi: o'yin muhiti "xato qilish mumkin" degan xavfsiz makonni yaratadi, bu esa, ayniqsa, boshlang'ich sinflarda qo'rquv va tortinchoqlikni kamaytiradi.

Amaliy tasnifda o'yin texnologiyalari bir necha ko'rinishda qo'llanadi: didaktik o'yinlar, syujetli-rolli o'yinlar, muammoli va kvest o'yinlari, gamifikatsiya hamda raqamli o'yinli platformalar. Har bir tur tanlanganda asosiy mezon bitta: o'yin o'quv maqsadiga xizmat qilishi va natija o'lchanadigan bo'lishi.

Boshlang'ich ta'limda qiziqish fenomeni ko'pincha "yoqdi–yoqmadi" darajasida talqin qilinadi, holbuki ilmiy yondashuvda qiziqish o'quv faoliyatining yo'nalganligi, davomiyligi va mazmuniy chuqurligi bilan o'lchanadigan murakkab konstrukt hisoblanadi. O'quv qiziqishi shaxsning bilishga ehtiyoji, ma'no topishi, o'zini namoyon etish istagi hamda ijtimoiy tan olinishi kabi bir nechta motivatsion manbalar kesishmasida shakllanadi.

Boshlang'ich sinf yoshida bu konstrukt ayniqsa dinamik bo'lib, qiziqish tez uyg'onadi, biroq pedagogik sharoit yetarli bo'lmasa, tez so'nishi ham mumkin. Shu sababli o'qituvchi uchun muhim vazifa nafaqat qiziqishni qo'zg'atish, balki uni ishonchli aniqlash, xaritalash va barqarorlashtirishdir. O'yin texnologiyalari esa aynan shu uch vazifani birlashtira oladigan qulay metodik platformadir, chunki o'yin bola uchun tabiiy faoliyat bo'lib, unda o'quvchi o'zini erkinroq tutadi, tashabbus ko'rsatadi, xatodan kamroq qo'rqadi va ichki motivlari "ko'rinadigan" xulq-atvor shaklida namoyon bo'ladi.

Qiziqishning situativ va individual turlarini farqlash diagnostikada markaziy ahamiyatga ega. Situativ qiziqish odatda yangilik, syujet, rag'bat, musobaqa yoki ijtimoiy emotsiya hisobiga yuzaga keladi, individual qiziqish esa mazmunning shaxsiy ahamiyati, o'z-o'zini rivojlantirish ehtiyoji va barqaror bilish motivi bilan bog'liq bo'ladi. O'yin texnologiyalari orqali aniqlash jarayonida o'qituvchi bu ikki tur o'rtasidagi farqni xulqiy indikatorlar yordamida ajratadi: masalan, mukofot bo'lmaganida ham faol qolish, qiyin variantni tanlash, savollar berish va vazifani yakunlashga intilish individual qiziqishning kuchliroq belgilaridir; faqat shovqinli ishtirok, tez zerikish, rag'bat bo'lmaganda chekinish esa situativ qiziqish ehtimolini oshiradi. Mazkur ajratish o'quvchini "qiziqadi-qiziqmaydi" degan soddalashtirilgan yorliqlashdan himoya qiladi va pedagogik qarorlarni yanada nozik qabul qilishga imkon beradi.

1-rasm: O'yin texnologiyalaridan foydalanish

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'yin texnologiyalarini diagnostik instrumentga aylantirish uchun o'yin vazifasi o'quv maqsadi bilan bevosita bog'langan bo'lishi shart. Agar o'yin faqat ko'ngilochar xarakterda bo'lsa, o'quvchining qiziqishi ko'proq tashqi atributlarga bog'lanadi va mazmuniy profilni bera olmaydi. Shuning uchun "didaktik o'yin" prinsipi ustuvor

hisoblanadi: o'yin harakati orqali bilim, ko'nikma yoki fikrlash amali bajariladi. Diagnostika jarayonida esa o'yin ichida kuzatiladigan indikatorlar oldindan aniqlanadi va strukturaviy kuzatuv protokoli orqali qayd etiladi.

Ilmiy-amaliyotda quyidagi indikatorlar amaliy jihatdan qulay va ishonchli hisoblanadi: tashabbus, davomiy e'tibor, savol berish, murakkablikni tanlash, xatoga munosabat, hamkorlik, ijodkorlik va refleksiya. Har bir indikator uch darajali shkala asosida baholanishi mumkin: past, o'rta va yuqori. Shu asosda o'quvchining qiziqish profili tuziladi, ya'ni qaysi faoliyat turlarida indikatorlar yuqori, qaysilarida esa sust namoyon bo'layotgani aniqlanadi.

Tanlovli o'yinlar qiziqishni aniqlashning eng sodda, biroq samarali usullaridan biridir. Tanlovli o'yinlarda o'quvchiga bir nechta yo'nalish taklif qilinadi: matn bilan ishlash, mantiqiy masala, rasm-sxema, tajriba-kuzatish, konstruktorlik-modellashtirish, nutqiy topishmoq. Diagnostik nuqtayi nazardan faqat tanlangan yo'nalish emas, balki tanlovning takroriyliigi, murakkablik darajasini oshirishga tayyorlik, vazifani yakunlashga intilish hamda tanlov sababini izohlash ham muhim ahamiyatga ega.

Tanlov sababini aniqlash uchun boshlang'ich sinf yoshiga mos refleksiya texnikalaridan foydalaniladi, jumladan:

- emoji-shkala,
- rangli kartochkalar,
- "gapni tugatish" usuli.

Refleksiya qisqa, ammo muntazam bo'lsa, qiziqishning dinamikasi va barqarorlik xususiyatlari aniqroq namoyon bo'ladi.

Syujetli-rolli o'yinlar esa qiziqishning ijtimoiy va ma'no komponentlarini ochib beradi. Masalan, "matematik detektiv" syujetida o'quvchi dalillarni topadi, taqqoslaydi va xulosa chiqaradi; "tabiat tadqiqotchisi" syujetida kuzatadi, taxmin qiladi va tekshiradi; "muxbir" syujetida esa savollar beradi, suhbatdan mazmun ajratadi va hikoya qiladi. Ushbu o'yinlarda qiziqishni aniqlashning asosiy mezonini rolni ichki qabul qilish darajasidir, ya'ni o'quvchi rolni shunchaki atribut sifatida qabul qiladimi yoki vazifani rol maqsadi bilan bog'lab bajaradimi.

Rolni ichki qabul qilgan o'quvchi ko'proq tashabbus ko'rsatadi, o'z harakatlariga ma'no beradi, muloqotda faollashadi va o'yin yakunlanganidan keyin ham mavzu yuzasidan savollar berishi mumkin. Shu orqali individual qiziqishning shakllanish alomatlari yaqqol ko'rinadi.

Muammoli o'yinlar va kvest texnologiyalari qiziqishning irodaviy va kognitiv chuqurligini aniqlashda ayniqsa samaralidir. Kvest jarayonida o'quvchi ketma-ket vazifalarni bajarib, yakuniy maqsadga erishadi; bu esa "davomiy e'tibor" va "qiyinchilikka chidamlilik"ni kuzatish imkonini beradi. Qiziqish faqat quvonchli emotsiya bilan cheklanmay, balki qiyin vazifaga qayta kirishish, strategiyani o'zgartirish, yordam so'rash va muvaffaqiyatga intilish jarayonida ham namoyon bo'ladi.

Kvestni diagnostik jihatdan to'g'ri tashkil etish uchun murakkablik gradienti (oddiydan murakkabga) hamda qo'llab-quvvatlovchi ishoralar tizimi muhim ahamiyatga ega. Bunda o'quvchining qiziqishi so'nib qolmasligi, ammo muammoni his qilishi va uni yengishga intilishi ta'minlanadi. Kuzatuvchi o'qituvchi bu jarayonda "qiziqish so'nishi nuqtasi"ni aniqlaydi, ya'ni qaysi turdagi vazifada o'quvchi chekinishi, qachon qayta faoliyatga kirishishi va qanday yordamdan so'ng faollashishini tahlil qiladi.

1-jadval: Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalari orqali o'quvchi qiziqishini aniqlash

O'yin texnologiyasi turi	Darsdagi qo'llanish (qisqa)	Qiziqish indikator (nimani ko'rsatadi)	Tezkor baholash usuli	O'qituvchi harakati (ta'limiy yechim)
Tanlovli o'yinlar	3-4 topshiriqdan birini tanlash (matn, mantiq, rasm, tajriba)	Yo'nalish tanlovi, takroriy tanlov, murakkablikka intilish	Tanlovni belgilash + 1 savol: "Nega shuni tanlading?"	Kuchli yo'nalishga mos topshiriqni ko'paytirish, boshqa yo'nalishni yumshoq integratsiya qilish
Syujetli/rolga kirish o'yinlari	"Tadqiqotchi", "Muxbir", "Detektiv" roli bilan vazifa bajarish	Rolni ichki qabul qilish, hamkorlik, muloqot faolligi	Kuzatuv: rolni ushlashi (3 balli)	Ijtimoiy faol o'quvchiga jamoa roli, tortinchoqqa kichik rol + qo'llab-quvvatlovchi savollar
Muammoli va kvest o'yinlari	Ketma-ket vazifalar orqali "missiya"ni yakunlash	Qiyinchilikka chidamlilik, qayta urinish, strategiya tanlash	"Qayta urinish soni" + "hint"dan foydalanish	Qiyin joyda "hint" berish, bosqichni mayda qadamga bo'lish, refleksiya bilan yakunlash

Gamifikatsiya elementlari	Badge/ball/daraja bilan darsni tashkil etish	Rag'batga bog'liqlik yoki mazmuniy qiziqish	Mukofotsiz holatda faollikni solishtirish	Tashqi rag'batni bosqichma-bosqich kamaytirib, ma'no va o'zini baholashni kuchaytirish
Kreativ o'yinlar	Plakat, model, hikoya, mini-loyiha	Ijodkorlik, mustaqil g'oya, davomiy e'tibor	Mahsulot tahlili (oddiy rubrika)	Ijodiy topshiriqni o'quv maqsadiga bog'lash, namuna + erkin tanlov berish
Jamoaviy kooperativ o'yinlar	Juftlik/guruhda "birgalikda yechim"	Hamkorlik, liderlik, yordam so'rash madaniyati	"Kim qanday rol oldi?" tez qayd	Rollarni navbat bilan almashtirish, ijobiy muloqot qoidalarini eslatish

Gamifikatsiya elementlari qiziqish ko'rsatkichlarini chalkashtirib yuborishi mumkinligi sababli, diagnostika jarayonida ularni nazoratli qo'llash tavsiya etiladi. Ayrim o'quvchilar mazmunga emas, balki mukofotga qiziqadi; bunday holatda "rag'batga bog'liq faollik" yuzaga keladi. Uni aniqlash va ajratish uchun bir xil o'yin mazmuni ikki xil sharoitda sinovdan o'tkaziladi: birinchi holatda mukofot minimallashtiriladi, ikkinchi holatda esa kuchaytiriladi.

Agar o'quvchi mukofot bo'lmagan sharoitda ham faol qolsa, bu mazmuniy qiziqish mavjudligidan dalolat beradi; aksincha, faollik keskin pasaysa, o'quvchining faoliyati asosan tashqi rag'bat bilan boshqarilayotgani aniqlanadi. Bunday qiyosiy tahlil o'qituvchiga motivatsiya strategiyasini to'g'ri tanlash imkonini beradi. Xususan, ayrim o'quvchilarda mukofotni bosqichma-bosqich kamaytirib, o'quv faoliyatining ma'nosini anglash va o'z-o'zini baholash mexanizmlarini kuchaytirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'yin asosida qiziqishni aniqlashda ma'lumotlarni ko'p manbadan yig'ish tamoyili metodik ishonchlilikni oshiradi. Kuzatuv natijalari o'quv faoliyati jarayoni, qisqa reflektiv so'rovlar, mikrointervyular hamda tengdoshlar bahosi bilan solishtirib tekshirilganda, subyektivlik darajasi sezilarli darajada kamayadi.

Sifat tahlili jarayonida o'quvchilarning refleksiya javoblaridan mazmuniy mavzular ajratiladi. Jumladan, "men uchun qiziq bo'ldi, chunki topdim", "qiyin bo'ldi, lekin uddaladim", "do'stim bilan birga bajardim" kabi ifodalar qiziqishning manbalarini aniqlashga xizmat qiladi. Ushbu mazmunlar orqali qiziqishning kognitiv, irodaviy va ijtimoiy komponentlari namoyon bo'ladi.

Metodik va etik xavflar alohida nazorat qilinmasa, o'yin diagnostikasi noto'g'ri xulosalarga olib kelishi mumkin.

Eng ko'p uchraydigan xatolardan biri – shovqinli faollikni qiziqish deb qabul qilishdir: har doim ham yuqori emotsional faollik mazmuniy qiziqishni anglatmaydi.

Ikkinchi xato – musobaqa elementlarini haddan ziyod kuchaytirish bo'lib, bu ayrim o'quvchilarda tashvish va chekinishni kuchaytiradi. Natijada "qiziqmaslik" holati noto'g'ri tashxis sifatida baholanishi mumkin.

Uchinchi xato – o'yin diagnostikasini yashirin baholashga aylantirishdir. Agar o'quvchi baholanayotganini sezsa, uning tabiiy xulq-atvori o'zgaradi. Shu bois diagnostika jarayoni yumshoq, qo'llab-quvvatlovchi va shaffof bo'lishi, olingan natijalar esa o'quvchini kamsitmaydigan pedagogik qarorlar qabul qilishga xizmat qilishi zarur. Qiziqish profili o'quvchilarni "sinf ichida taqsimlash" uchun emas, balki individual yondashuvni kuchaytirish maqsadida qo'llanadi.

Mazkur konsepsiyaning ilmiy yangiligi shundaki, o'yin texnologiyalari motivatsiyani oshirish vositasi sifatida emas, balki qiziqishni aniqlashning integrativ diagnostik mexanizmi sifatida talqin etiladi. Unda indikatorlar tizimi, strukturaviy kuzatuv protokoli va ko'p manbali tahlil yagona mexanizmga birlashtiriladi.

Amaliy ahamiyati esa o'qituvchiga qisqa muddatda sinfning qiziqish xaritasini tuzish, fanlararo integratsiyani o'quvchilar qiziqishiga mos ravishda rejalashtirish, qiyinchilik darajasiga mos qo'llab-quvvatlash strategiyalarini tanlash va qiziqishni barqarorlashtirish imkonini berishidir. Ta'lim amaliyotida o'yinlar orqali to'plangan diagnostik ma'lumotlar o'qituvchining reflektiv boshqaruvini kuchaytiradi: qaysi o'yin mexanikasi qaysi o'quvchida samarali bo'ldi, qaysi nuqtada qiziqishning so'nishi kuzatildi, qanday didaktik dizayn qiziqishni mazmuniy darajaga olib chiqdi.

Natijada o'yin darsni shunchaki "qiziqarli" qilish vositasi emas, balki ta'lim sifatini ilmiy asosda oshirishga xizmat qiluvchi samarali texnologiyaga aylanadi.

2-rasm: Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida aytish mumkinki, boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilar qiziqishini aniqlashning tabiiy, ekologik va yuqori axborotli yo'lidir. Biroq ushbu yondashuv samarali bo'lishi uchun o'yin o'quv maqsadiga bevosita bog'lanishi, diagnostik indikatorlar tizimi oldindan aniq belgilanishi, kuzatuv va refleksiya vositalari standartlashtirilishi, olingan natijalar ko'p manbalar orqali tekshirilishi hamda pedagogik qarorlar differensial yondashuv asosida qabul qilinishi zarur.

Shundagina o'yin darsni shunchaki "qiziqarli qilish" bilan cheklanmay, balki o'quvchini chuqur anglash, uning ichki motivatsiyasini qo'llab-quvvatlash va ta'lim sifatini barqaror oshirishga xizmat qiladigan ilmiy asoslangan texnologiyaga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Azizxodjayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: O'qituvchi, 2018. - 320 b.
2. Ishmuhamedov R.J. Ta'limda interfaol metodlar. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. - 256 b.
3. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 2016. - 240 b.
4. Saidahmedov N.S. Yangi pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Moliya, 2019. - 272 b.
5. Zunnunov A. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. - Toshkent: Akademnashr, 2020. - 300 b.
6. Qurbonov Sh., Seytqosimov A. Ta'lim sifati va monitoring. - Toshkent: Fan, 2018. - 210 b.
7. Выготский Л.С. Мйшление и речь. - Москва: Лабиринт, 2019. - 352 с.
8. Леонтев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. - Москва: Смысл, 2017. - 304 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.